

เนตรนภา เหลืองสะอาด. (2550). การวางแผนและการจัดการเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวด้าน
จิตวิญญาณ ในจังหวัดกาญจนบุรี. ปรินญาณิพนธ์ วท.ม. (การวางแผนและการ
จัดการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการผู้ควบคุม:
รองศาสตราจารย์ทรงศนียา ศักดิ์ดี, ผู้ช่วยศาสตราจารย์กรองแก้ว พุทธิพิทยาสาพร.

การวางแผนและการจัดการเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวด้านจิตวิญญาณในจังหวัดกาญจนบุรี
มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาข้อมูลเบื้องต้นและตรวจสอบทรัพยากรการท่องเที่ยวในวัดและสถานที่
ปฏิบัติธรรม ศึกษาการจัดการของเจ้าของสถานที่ ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการและ
ความพึงพอใจของผู้ที่มาปฏิบัติธรรม และนำเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวด้านจิตวิญญาณ
ในจังหวัดกาญจนบุรี โดยคัดเลือกวัดตัวอย่างจำนวน 4 วัด ได้แก่วัดใหม่เจริญผล วัดมโนธรรมาราม
วัดท่าเสด็จและวัดสุนันทวนาราม เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบตรวจสอบ
ทรัพยากรการท่องเที่ยว แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม

ผลการวิจัยพบว่าวัดใหม่เจริญผลมีสถานที่ปฏิบัติธรรมที่สงบและร่มรื่น วัดมโนธรรมาราม
มีทรัพยากรการท่องเที่ยวด้านประวัติศาสตร์ โบราณสถาน และโบราณวัตถุ วัดท่าเสด็จอยู่ติดกับ
แม่น้ำลำภาชีเป็นสถานที่ที่มีความร่มรื่นในการปฏิบัติธรรม วัดสุนันทวนารามเป็นวัดป่า มีพระอาจารย์
ชาวญี่ปุ่นเป็นผู้สอนธรรมะ มีธรรมชาติที่เงียบสงบ จากการศึกษาการจัดการของเจ้าของสถานที่
พบว่า มีการวางแผนจัดทำตารางการปฏิบัติธรรมเป็นระยะเวลา 3 วัน 5 วัน และ 9 วัน ซึ่งกิจกรรม
ได้แก่ การปฏิบัติธรรมและฟังธรรม โดยส่วนมากจะมีการจัดกิจกรรมในวันสำคัญทาง
พระพุทธศาสนา จากการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการและความพึงพอใจของผู้ที่มา
ปฏิบัติธรรม พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการด้านบรรยากาศสงบร่มรื่นและบุคลากรที่ให้
คำแนะนำที่ดีระดับมากที่สุด และต้องการมีการคมนาคมที่สะดวกระดับมาก ส่วนความพึงพอใจของผู้
ปฏิบัติธรรมพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจด้านกิจกรรมการสวดมนต์ ไหว้พระ การรักษาศีล 5
และศีล 8 ระดับมากที่สุด และความพึงพอใจด้านการบริการ เกี่ยวกับที่พัก อาหารและห้องสุขาใน
ระดับมาก

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวด้านจิตวิญญาณ ในจังหวัดกาญจนบุรี ผู้วิจัยขอแนะนำ
ดังนี้

วิสัยทัศน์ เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวด้านจิตวิญญาณระดับประเทศ

ภารกิจ ส่งเสริมการปฏิบัติธรรมให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด พัฒนาการท่องเที่ยวด้าน
จิตวิญญาณให้เป็นที่สนใจแก่นักท่องเที่ยว ทั้งสำหรับชาวไทยและชาวต่างชาติ

กลยุทธ์ ได้แก่ 1. พัฒนาการปฏิบัติธรรมให้มีประสิทธิภาพอย่างยั่งยืนต่อไป 2. สร้างศูนย์
การศึกษาด้านการปฏิบัติธรรม 3. พัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวด้านจิตวิญญาณเชื่อมโยงกับแหล่ง
ท่องเที่ยว 4. สร้างสื่อด้านการประชาสัมพันธ์ที่ทันสมัย 5. ส่งเสริมให้ประชาชนหันมาสนใจการเข้า
วัดเพื่อการปฏิบัติธรรมมากขึ้น 6. เตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการปฏิบัติธรรมสำหรับชาวต่างชาติ

Natenapa Luangsa – art. (2007). *Planning and Management for Spiritual Tourism Development in Kanchanaburi Province*. Master thesis, M.S. (Ecotourism Planning and Management). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Associate Professor Dhasaneeya Sakdee Assistant Professor Krongkao Poopityastaporn.

Planning and Management for Spiritual Tourism Development in Kanchanaburi Province. The objectives of this research were to investigate basic information and resource audit in temples and places for Buddhist practice, to study the management of the places for Buddhist practice, to survey Buddhist practitioners' satisfaction and desire, and to provide suggestion on developing spiritual tourism in Kanchanaburi. Four temples were selected as samples which were Mai Charoenphol Temple, Manotammaram Temple, Tahsadej Temple, Sunantavanaram Temple. Tools used in this research were Resource Audit, interviews and questionnaires.

The research indicates that Mai Charoenphol Temple has peaceful and natural environment for Buddhist practice. Manotammaram Temple has historic tourism sites, archeological sites, and archeological finds. Tah Sadej Temple is situated near Lamphachi River which is one of the suitable site for Buddhist practice. Sunantavanaram Temple is a forest temple where the Japanese monk teaches Buddhism, has peaceful naturally. As for places management, the Buddhist practice activities were scheduled for the period of 3, 5, or 9 days. Buddhist practice and listening to Buddhist teaching were included activities. Activities were held mostly on Buddhist holidays. Regarding the Buddhist practitioners' satisfaction and comments showed that they enjoy praying, paying respect to the Buddha and keeping 5 and 8 Buddhist commandments at the 'very much.' Practitioners were satisfied with lodging serviced, food and toilet at the rate of 'much.'

Suggested ways to develop spiritual tourism in Kanchanaburi as follows:

Vision: To be the national center of spiritual tourism.

Mission: To support efficient Buddhist practice and to develop spiritual tourism to attract both Thai and foreign tourists.

Strategies: 1. Develop more efficient and sustainable Buddhist practice. 2. Implement education center for Buddhist practice. 3. Develop spiritual tourism routes link with tourist sites. 4. Develop up-to-dated public relation media. 5. Encourage people for more Dhamma practice at the temples. And 6. Prepare Buddhist practice of foreigners.